

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ І АУДИТУ

МАТЕРІАЛИ

IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**“СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ
В УКРАЇНІ”**

Тернопіль, 11 травня 2016 року

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Факультет обліку і аудиту

ДО 50-ЛІТТЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО
ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ДО 45-ЛІТТЯ ФАКУЛЬТЕТУ
ОБЛІКУ І АУДИТУ

МАТЕРІАЛИ
IV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

«СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ
В УКРАЇНІ»

Тернопіль
11 травня 2016 року

УДК 657:658

ББК 65.052(65050;65053)

С 76

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ТНЕУ,
протокол № 6 від 27 квітня 2016 року

Редакційна колегія:

Гуцайлюк З.В., д.е.н., професор
Дерій В.А., д.е.н., професор
Журавель Г.П., к.е.н., професор
Задорожний З.В., д.е.н., професор
Крупка Я.Д., д.е.н., професор
Лучко М.Р., д.е.н., професор
Починюк Н.В., к.е.н., доцент
Пушкар М.С., д.е.н., професор

Комп'ютерна верстка:

Богущька Л.Т., к.е.н., ст. викладач
Друк Л.В., інженер I категорії
Муравський В.В., к.е.н., ст. викладач
Мужевич Н.В., к.е.н., ст. викладач

Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні:
матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., 11 травня 2016 р. - Тернопіль:ТНЕУ,
2016. – 432 с.

Розглянуті сучасні тенденції розвитку обліку в Україні та за кордоном, відображені проблеми облікової інформації як засобу забезпечення захисту інтересів власника, обліково-аналітичної інформації в управлінні підприємницькою діяльністю, розкриті актуальні проблеми розвитку аудиту та його інформаційного забезпечення, визначені перспективи запровадження сучасних інформаційних технологій в обліку, аналізі та аудиті.

Для науковців, докторантів, аспірантів, студентів а також усіх осіб хто цікавиться проблемами обліку, аналізу, статистики і контролю в системі менеджменту.

Матеріали друкуються мовою оригіналу.

Відповідальність за зміст, достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій

Відповідно до закону про авторські права при використанні наукових ідей та матеріалів цього випуску, посилення на авторів і видання є обов'язковим

© Тернопільський національний економічний
університет 2016

ISSN 978-966-654-417-2

Кручак Л. В. ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ЇЇ АНАЛІЗУ	346
Кузьма Х. В. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ КОМІСІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА: ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ	348
Кулик Р. Р. ПОДАТКОВИЙ АУДИТ – КОРЕКТНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМІНУ	350
Лазаришин А. В. КРИТЕРІЇ ЯКІСНОГО І КІЛЬКІСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	352
Лазаришина І. Д., Мосійчук М. М. АНАЛІЗ ОСНОВНОЇ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ: МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД	353
Лега О. В., Крець Ю. С. АНАЛІЗ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В СИСТЕМІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ	355
Литвин З. Б. ДЕЯКІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	357
Ліхновський П. М. ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ	361
Любенко А. М., Сарахман О. М. ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ	363
Максимюк М. М. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ	365
Марценюк Р. А. СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ: ТЕОРЕТИКО-ПРОБЛЕМНИЙ АСПЕКТ	367
Маслій В. В. РОЛЬ СТАТИСТИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З ІНОЗЕМНИМ КАПІТАЛОМ	369

ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ЇЇ АНАЛІЗУ

Оборотними активами є, як відомо, активи, які здійснюють обслуговування процес господарювання та забезпечують його безперервність. У бухгалтерському обліку до цих активів зараховують активи, котрі використовують у виробничому процесі чи продають протягом одного операційного циклу або протягом календарного року. До оборотних активів підприємства відносять сировину, матеріали, паливо, тара, малоцінні і швидкозношувані предмети, готову продукцію, ліквідні цінні папери, грошові кошти. Проте, є і низка особливих оборотних активів таких як незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів [1].

В нашому випадку розглянемо такий специфічний оборотний актив, як дебіторська заборгованість. Дебіторська заборгованість, до певної міри, відображає недосконалість, незавершеність та безперервність процесу виробництва продукції (робіт, послуг). Дебіторська заборгованість є вагомим сегментом активів підприємства. Для функціонуючих підприємств надання комерційного кредиту покупцям є невід'ємною умовою відображення діяльності підприємства, важливою конкурентною перевагою, інструментом росту продажу [2].

Ті активи, що беруть участь у процесі виробництва і використовуються протягом одного операційного циклу, переносять повністю свою вартість на вартість виробленої готової продукції. Інші активи, що не беруть участь у виробничому процесі, мають грошову форму і забезпечують кругообіг капіталу підприємства й об'єднують процеси виробництва і збуту продукції. Саме до таких активів і зараховують дебіторську заборгованість [3].

Будучи сегментом оборотних коштів, дебіторська заборгованість різко зменшує оборотність оборотних засобів, що загалом призводить до зменшення доходів підприємства. Слід зауважити, що кругообіг оборотного капіталу здійснюється протягом операційного циклу: 1) грошові кошти переходять у виробничі запаси; 2) в процесі виробництва формується нова продукція; 3) продукція підлягає збуту (за кошти або на умовах договору, що зумовлює виникнення дебіторської заборгованості); 4) за ідеальних умов, виручка за продану продукцію надходить на поточний рахунок та відразу ж авансується у виробництво, що сприяє безперервності процесу виробництва та зростанню суми капіталу підприємства.

Однак за реальних ринкових умов і з становичем, в яке потрапляє те чи інше підприємство, нерідко доводиться ризикувати безперервністю процесу виробництва та кругообігом оборотного капіталу через виникнення дебіторської заборгованості й ефективного і завчасного її погашення, що є серйозною проблемою для функціонуючого підприємства [4]. Доцільно зазначити, не уся дебіторська заборгованість є частиною оборотних активів, адже дебіторська заборгованість

розглядається як заборгованість перед підприємством постачальників, споживачів продукції, інших юридичних і фізичних осіб, фінансових та податкових органів. Додамо, що дебіторська заборгованість має одну специфічну ознаку класифікації. Така заборгованість класифікується на довгострокову та поточну. Саме поточна дебіторська заборгованість котра з'являється у процесі звичайного операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу і увійде до складу оборотних активів, а довгострокова дебіторська заборгованість, строк погашення якої перевищуватиме один рік увійде до складу необоротних активів.

Дебіторська заборгованість є складовою оборотних активів підприємства, що сприймається як суттєвий важіль в процесі розвитку підприємства. Від дебіторської заборгованості багато чого залежить, а саме її вплив на розвиток підприємства. Це на пряму пов'язано із гальмуванням або стрімким підйомом підприємства. Отже, ефективне управління дебіторською заборгованістю стає важливим фактором збільшення загальної ефективності діяльності підприємств, його дохідності і фінансової стійкості. Для того, щоб дебіторська заборгованість постійно не збільшувалася і не переходила допустиму межу. За якою може наступити банкрутство, необхідно періодично її аналізувати. Основними завданнями аналізу дебіторської заборгованості, на наш погляд, є:

- з'ясувати динаміку (в розрізі календарних років, кварталів і місяців) та обсяги (незначні, значні, дуже значні) дебіторської заборгованості загалом по підприємству, так і за найбільшими дебіторами (3-5 найбільших за обсягами заборгованості дебіторів) даного підприємства;
- встановити систему показників для оцінки стану та потенційних можливостей усунення надмірної дебіторської заборгованості у підприємстві;
- провести аналіз структури дебіторської заборгованості та визначити фактори, які сприяють неоправданому її збільшенню і відповідальних осіб до цього причетних;
- розкрити економічну природу, історію й причини походження кожного випадку значних сум та термінів дебіторської заборгованості, особливо щодо простроченої, сумнівної та безнадійної;
- виявити резерви і дієві механізми суттєвого зменшення обсягів простроченої, сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості;
- розробити стратегію і плани заходів щодо аналізу дебіторської заборгованості та контролю за їхнім виконанням.

Література:

1. Верига Ю. А. Бухгалтерський облік / Ю. А. Верига. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 396 с.
2. Орлова В. К. Фінансовий облік / В. К. Орлова, М. С. Орлів. – К. : ЦУЛ, 2010. – 510 с.
3. Вахрушина Н. Аналіз оборотності дебіторської заборгованості / Н. Вахрушина // Управління продажами. – 2006. – № 2.
4. Білик М. Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств / М. Д. Білик // Фінанси України. – 2010. – № 12. – С. 24-36.